

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona.
Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

A hivatalnok hitele.

Székelyudvarhely, jan. 5

Majdnem érthetetlennek tűnik fel előttünk, hogy a hivatalnokok zöme a hivatalnoki hitel kérdését, mely pedig sok keserűségnek, sok bajuknak, sok szerencsétlenségöknek és megaláztatásuknak közvetlen kuforrása, ugyszólván teljesen ignorálja. Lehet, hogy enek oka sok esetben és sokak részéről a kérdés kényes voltában keresendő, mert e kérdés kapcsán sok eltitkolt nyomor kerülhetne napvilágra.

Lehet, csakhogy hallgatással nem fogunk e bajon segíteni és azért, de meg azért is, mert a hivatalnok baja, bizonytalansága és elégtelensége a közügyre is visszahat és azt károsan befolyásolja, napirendre hozzuk e kérdést, oly formába öntve az e téren imitt-amott már hangoztatott tennivalókat, hogy az egységes tervszerű eljárás lehetséges legyen és hisszük, hogy ezt minden józanul gondolkodó ember helyeselni fogja.

Tényként állítandó, hogy nálunk a hivatalnoknak, mint ilyennek, hitele a legminimálisabb és hogy a hivatalnoknak minden hitelgénye a priori a legerősebb gyanuval fogadtatik. Aránylag, valóban a legkisebb iparosnak, krajzlerosnak, sőt talán még az egyszerű munkásnak is több hitele van, mint a hivatalnoknak.

Ennek oka lehet, hogy egyes esetekben egyesek könnyelmű életmódjára is visszavezethető, de határozott igazságtalanság volna e tételt általánosítani és azért a hivatalnokok általános — mondjuk rövidítés kedvéért — hitelképtelenségének kell, hogy általános oka is legyen. És van is.

A hivatalnokok javadalmazása ugyanis akként van rendezve, hogy a hivatalnok fizetése oly módon lesz neki kiadva, mely majdnem egyenes felhívást tartalmaz annak egy bizonyos időn belül való elköltésére és egyáltalában nem tartalmaz figyelmeztetést a tekintetben, hogy e fizetés a hivatalnok munkaerejében rejlő oly tökének a kamata, mely tőke lassabban vagy hamarabb fogy és végül egészen megszűnik.

Igaz, hogy addig, míg a fizetés csekélységénél fogva a hivatalnok megélhetésére is alig elegendő, hiába minden okoskodás a felett, hogy tökének vagy kamatnak tekintsük azt, de mely pillanatban a fizetéseknek oly rendezésére gondolunk, amely a megélhetésen kívül a megtakarítást — ha még oly csekély mérvben is — lehetővé teszi, önként felmerül a kérdés, vajjon ez a megtakarítás valami uton és módon elő nem mozdítható és nem biztosítható-e és felmerül azon kérdés is, hogy a hivatalnoknak hosszabb munkálkodása útján elérhető és biztosítható megtakarítása már munkálkodása közben is nem hasznosítható-e a hivatalnok javára.

A mai állapotok mellett igen sok hivatalnok rendezetlen vagyoni állapotba kerül oly esetek által is, melyek ugyszólván elkerülhetetlenek. Eljegyzés, házasság, születés, betegség, egy családtag elhalálása stb., mind olyan esetek, melyek a velők járó kiadásokkal megzavarhatják és ismétlés esetén teljesen megronthatják a hivatalnok vagyoni helyzetét azért, mert a hosszabb lejáratu kölcsönhöz szükséges fedezetet nem nyújthatja, a rövid lejáratu kölcsönök pedig teljesen függő helyzetbe hozzák a hivatalnokot.

Hogy mind ennek lehet és van is káros

kihatása a közügyre, az általánosan ismert tény. Ezenkívül azonban még egy nagy közvetett kár vagy vesztett haszon is rejlik abban, ha az ország intelligenciájának egy jó része tengődésre és vagyontalanságra folytán gazdasági meddőségre van kárhozható. Mennyivel más helyzet volna pl. az, ha a hivatalnokok zöme, kiknek jó része ma drága pénzen, rossz lakásokban lakik azon helyzetbe kerülhetne, hogy saját házikójában élhetne, hol a családtagok némi gazdasági vagy ipari mellékfoglalkozás útján támogathatnák a családfenntartót, hol a gyermekek egészségesebb levegőben szabadon is mozoghatnának és ahol a legkisebb hivatalnok lelkében is keletkezhetnék azon fölemelő és megnyugtató gondolat, hogy van valamije, hogy nem kell a mindennapi kenyer bizonytalansága miatt megöszölnie.

Pedig ez az állapot megvalósítható, nem is igen nehezen és aránylag nem is nagy áldozattal, sőt megteremthető — természetesen ez esetben a hivatalnokot terhelőbb módon — az állam és illetve a többi hivatalnokot fizető erkölcsi testületek minden anyagi megterhelhetése nélkül, némi erkölcsi támogatással és jóindulattal.

Ha a legközelebbi fizetés-javítás alkalmával a magyar állam vagy megye stb., a fizetéseket minden más intézkedés mellőzésével egyszerűen felemelni fogja, ugy a mindennapi megélhetést ugyan könnyíteni, de a hivatalnoki kar általános vagyoni helyzetén és hitelképességén segíteni nem igen fog.

Figyelembe veendő azon eset, amikor a fizetést adó állam, vagy más erkölcsi testület az ügy rendezésébe nem akarna belemenni és talán fizetés-javítást sem ad Ekkor elő áll az a kérdés, vajjon ejtsük-e el a tervet, bár nagy hasz-

A tuberkulózis örökségéről.

A huszadik század orvostudománya szent örökségképpen vette át azon küzdelmet, a melyet a tizenkilencedik nem minden eredmény nélkül indított meg az emberiség egyik legfolyósebb réme, a tuberkulózis ellen. A tizenkilencedik század ismertette meg az emberiséggel a betegség okozó bacillusát, megismertette a védekezés sok módját, óriási lépésekkel vitte előre a betegség korai felismerésének kérdését, bebizonyítva, hogy a korán fölismert esetek gyógyíthatók, a szanatóriumokban ezer és ezer embert tudnak ma visszaadni a munkának, a családnak, a társadalomnak. Egyik fontos vívmánya még e század végének, hogy megingatta, megdöntötte az eddig dogma gyanánt vallott tételt, hogy a tuberkulózis öröklődik. És ennek a téves hitnek diadalmas tagadását erős hittel és reménnyel irhatjuk ma a veszedelmes betegség elleni védekezés zászlójára.

Mert természetes is, hogy a régi álláspontra helyezkedve, minden mellbeteg, vagy tüdőhurutos családból származó gyermeknél azt kell föltételeznünk, hogy már fogantatási pillanatától vagy születése előtti időből testében lappang a csira, a mely előbb-utóbb el fogja pusztítani; ha előre eljegyezve látunk a halállal minden olyan gyermeket, a kinek szülői tuberkulózisban haltak el: ugy védekezésünk szélmalomk harcza, szanatóriumaink pedig játékszerék s az emberiség egy elátkozott, kipusztulásra ítélt faj, amelynek az a sorsa, hogy „hagyjatok föl minden reménnyel“. Mert ne áltassuk magunkat, az

egész emberiség, vagy annak óriási százalékában lappang benn a tuberkulózis; a pestis és kolera együttes rombolása nem ér föl a sorvadás pusztító erejével s az egész emberiségnek össze kell fogni, állam és társadalomnak együttes, erős munkája kell ahhoz, hogy gátat veszen ennek az elemi csapásnak. De ha kitudjuk mutatni, hogy „a tuberkulózis nem öröklődik“, ha ezt a jelszót irhatjuk föl a védekezés zászlójára, ugy egész más hittel, más reménnyel foghatunk hozzá a védekezéshez, mint előbb s nem kell egy tüdőhurutos anyának előre megsiratnia születendő gyermekét.

A tuberkulózis öröklésének még ma is sziklaszilárdan hitt tévtana azon az egyszerű, de mindenki által látott s ezerszer tapasztalt tényen alapul, hogy tuberkulózus szülők gyermekei tényleg igen gyakran pusztulnak el tuberkulózisban, vagy már korai gyermekkorukban, vagy a fejlődés korában, a 14—24-ik év közt. Ez tény; ez nem tagadható, csakhogy ma már ez a dolog nem elegendő ahhoz, hogy az öröklésben higgyünk. Ma már görcsövíünk megmutatja nekünk a tuberkulózis bacillusát a betegség által megfertőzött szervekben; vegyi reakciók kimutatják a lappangó betegséget a látszólag ép testben, s ezer és ezer kutató elme óriási hangyaszorgalma felépített óriási emberanyag megfigyelésére, bonczleletek ezreire, állatkísérletek millióira támaszkodva egy körül-köre összehordott templomot az emberi géniuszunk, amely a templomnak az a mottója: „a tuberkulózis nem öröklődik“. Abból a sok ezer téglából, kő- és márványdarabból, amelyekből ez a templom áll, bemutatok itt egy nehányat, győződjünk meg önök is.

Sem állatkísérletben, sem embereknél nem mutattak még ki soha gümöbaccillust tartalmazó csirasejtet; gümökóros viselő állatokat idő előtt leölve, az embryokban nincsenek tuberkulózis-bacilluszok.

Nem látunk soha jóformán vele született tuberkulózist, s alig látjuk azt az első életheleken. Hát elképzelhető e ez akkor, ha a betegség öröklött? Hisz az öröklött vérbetegségnél, mikor a gyermek születik, kezére, lábára van írva a stigma!

Azt bizonyítja továbbá a statisztika, hogy a tuberkulózis az első évben általában rendkívül ritka, az első hónapokban pláne orvosi kuriózum!

Ezzel szomban azt bizonyítja a mindennapi orvosi észlelet, hogy ha egy gyermek tuberkulózist kap, az annál veszedelmesebb, gyorsabb lefolyásu, minél fiatalabb a beteg s az egész kicsi gyermek az infekcióval szemben rendkívül hiányosan tud védekezni, annak csak rosszul tud ellenállani. Mi következik ebből? Az, hogy nem képzelhető el az, hogy ez a gyermek a világra hozta a tuberkulózist, mert akkor már az első évben el kellene pusztulnia! E helyett mit látunk? Azt, hogy a 2-ik, 3-ik életévben már rendkívül gyakori a gümös megbetegedés, a minek oka, hogy a gyengén fejlett szervezet a fertőzéssel szemben, amely folyton környezi, képtelen ellenállni képtelen s így fejlődik a szervezet ereje és a fertőzés foka, mértéke szerint a súlyos görvélkór-alakok, agyhártya, hashártya és más idült, tuberkulózus lobok szomorú, sokszor a sírhoz vivő lánccsolata.

Hogy miért betegszik meg a tuberkulózus család ivadéka oly könnyen és gyakran tuberkulózisban,

nát belátjuk, vagy halasszuk azon időre, amikor a fizetést adókat a terv helyességéről meggyőzhetjük vagy pedig járjanak a hivatalnokok a saját lábaikon és csinálják meg a dolgot maguk, szövetkezés útján. Én azt hiszem, hogy minden halasztás csak a jelenlegi nemzedéket károsítja és azért a jelenlegi hivatalnoki kar csak önön maga ellen vétkeznek, ha azonnal hozzá nem látna a kérdés rendezéséhez, mert ez esetben ugyan a helyes megoldás nem lesz oly kedvező, mint az állam támogatása esetén, de — hacsak az állam e megoldást egyáltalában, lehetetlenné tenni nem fogja — a terhesebb feltételek mellett való rendezés útján keletkező állapot is aránytalanul jobb lesz a mainál.

Ezen állítás megbíráhatása végett lássunk egy gyakorlati példát. Tegyük fel, hogy 1000 hivatalnok szövetkezik a kifejtett gondolat kivitele érdekében. Mondjuk, hogy ezeknek egyenkinti összefizetése 3000 korona és mindegyikük többnyire házáépítés — esetleg más haszonhajtó befektetés céljából 6000 korona, lehetőleg olcsó kölcsönt óhajtana igénybe venni.

A hivatalnokoknak mai hitel-viszonyai között egyenként ez semmiképp sem sikerülhet nekik, még akkor sem, ha az illetők a 6000 koronát meghaladó összeg erejéig biztosítva is volnának, mert nincsen semmi garancia a tekintetben, hogy a biztosítási díjak fizetetté fognak, azonkívül pedig meg van a lehetősége annak, hogy az illető a hivatalát elveszitheti, amely esetben többé fedezet nincs.

Szövetkezés esetén másként állana a dolog.

A szövetkezés szervezete első sorban is figyelembe venné az illetők megbízhatóságát, a mely uton az ekkénti veszteség lebetősége a minimumra szállana le, sőt bátran állíthatni, hogy ilyen szövetkezés által a hivatalnokok általános hivatali megbízhatósága is emelkedni fog, mert idővel minden hivatalnok azon lesz, hogy a szövetkezet tagja lehessen és hogy ezen előnytől esetleges hivatali pontatlansága, rendetlensége, vagy megbízhatatlansága következtében el ne essék.

A mint ily uton a szövetkezet végleg megalakult, annak vezetői érintkezésbe lépnek azon körökkel, melyek a pénz előteremtésére fognak vállalkozni. Hogy ilyenek lesznek, kétségtelen,

az kétféle magyarázatot enged meg: az egyik az, hogy a folytonos együttélés a beteg szülővel a fertőzés számtalan lehetőségét okozza. Hogy egyebet ne említsünk, az anyai csók ily fertőzés forrása akárhányszor lehet, s kétségtelen, hogy ennek a momentumnak van a legnagyobb jelentősége a gyermekkorai fertőzések legnagyobb részében.

Hiszen kimutatott dolog a házastársak kölcsönös fertőzése tuberkulózissal, hogy pedig mennyivel könnyebben fertőztetik az ellenállásra képtelen csecsemő, mint az ellenálló, fejlett egyén, az könnyen elképzelhető. A gyermekkor — egyes, szerencsés kivételektől eltekintve — emésztési zavarok, meghűlések, könnyű rosszulletek igen nagy láncolatát tünteti föl még akkor is, ha nagyobb betegséget sikerül is kikerülnünk — s egy olyan atmoszférában, amely a szülők tuberkulózis-bacillusaival telítve van, még az ily csekély indiszpozíciók is kibillenthetik a szervezet védekezési egyensúlyát, orvosilag szólva időleges diszpozíciót teremtenek s egyszerre előtűnik áll egy látszólagosan csekély, számba sem vett dologból kiindulva — a tuberkulózis. Még könnyebben jöhet létre természetesen a fertőzés, ha a szervezet ellenálló képességét súlyosabb betegségek — első sorban említendők e tekintetben a jogtalanul könnyűnek tartott kanyaró és a szamárhurut — ideig-óráig csökkentették.

Igen sokan azok közül, a kik ezelőtt a betegség direkt átöröklésében hittek, most úgy formulázzák nézetüket, hogy a csira, a betegség nem öröklődik át, de öröklődik a hajlam, a diszpozíció s a gümőkóros szülők ivadéka védtelenül esik áldozatul az első gümős fertőzésnek, amely útjába kerül.

bár hisszük, hogy sok félreértés és bizalmatlanság leküzdéséről is lesz szó.

A kölcsönök tényleges kifizetésének előfeltételei következők lesznek: 1. A szövetkezet erre hivatott szervének ajánlása. 2. Az illető életbiztosítási kötvényének letétele és lekötése. 3. Az illető hivatalnok fizetést adó hivatalának joghatályos nyilatkozata, hogy úgy az életbiztosítási részleteket, valamint a kölcsön kamatait és törlesztési részleteket, az illető hivatalnok fizetéséből levonja és beszolgáltatja. 4. A szövetkezet azon joghatályos nyilatkozata, hogy a szövetkezet tagjaiért és ezek egymás között az esedékes kamatok és törlesztési részletek erejéig egyetemleges adósok.

Hiszük, hogy mindezek útján a kölcsön annyira biztos jellegűvé válik, hogy biztosabb elhelyezése a pénznek nem is képzelhető, mert ugyszólván a casus esete is ki lenne zárva.

De nézzük a szövetkezet és a benne levő hivatalnokok helyzetét, nem-e túl veszélyes dolog-e az az egyetemleges kötelezettség?

Vegyük ez okból gyakorlatilag a dolgott. 1000 hivatalnok egyenként 3000 korona évi javadalmazással felvesz egyenként 6000 korona, összesen tehát 6,000.000 korona hosszú lejáratu törlesztéses kölcsönt 7% kamatra. Kitesz tehát az évi kamat- és törlesztési részlet 420.000 koronát, az egyes részlete pedig 420 koronát.

Ha pontosan fizettetnek a részletek, úgy teljes rendben van a dolog. Ha egyikük meghal, az életbiztosítás címén befolyó összegből kifizetik az adósságának hátralékos része. Itt sem lehet tehát oly esetről szó, mely a többi szövetkezeti tagot is érintheti. Végül a harmadik eset az, hogy az illető elveszíti hivatalát és nem képes sem kamatot sem törlesztést fizetni és beáll az egyetemleges kötelezettség.

Nos, akkor előőr is fedezetül szolgál az a ház, üzletrész, részvény stb., amibe annak idején a felvett kölcsön fektetve lett és ami valamely alkalmas módon a szövetkezetnek mindenestre fedezetül lekötött. Károsodásokról tehát ily esetekben sem lehet szó.

Látjuk tehát, hogy úgy a hitelező, valamint a szövetkezetek és annak tagjai veszély nélkül elfogadhatják a kérdésnek ezen rendezését is.

Ez sem igaz, ennek is hiányzik minden experimentális bizonyítéka, de ellene számos adat szól. Érdekessé pl. felemlíteni Bernheim állatkísérleteit: tuberkulizált állatok ivadéka gümős lett, ha anyjával maradt együtt egy ketrecben, ha külön tartották, egészséges maradt. Akárhányszor kimutatták, hogy gümőkóros anya gyermekei közül a dajkaságba adottak egészségesek maradtak, az otthon maradtak megbetegedtek. Óriási statisztikák bizonyítják, hogy árvaházak nevelt gyermekei, a kiknek több mint felénél gümőkórban pusztultak el a szülők, ritka kivétellel egészségesek maradtak.

Ez pedig nem magyarázható a diszpozíció elméletével, sőt az ellen direkt bizonyítékot képez.

El lehet ismernünk, hogy gümőkóros egyének ivadéka esetleg gyengébb lehet, de ez a gyengeség semmi esetre sem bír tuberkulózus jelleggel, ez nem zárja ki a védekezés lehetőségét és miben sem különbözik más, pl. emésztési betegségek által előidézett gyengeségtől.

Végeredményben azt kell kimondanunk, hogy a gümőkóros egyének ivadéka azért lesz tuberkulózus, mert a fertőzés veszélyének sokkal inkább ki van téve, mint egy egészséges családban; ki van téve még pedig abban a korban, melyben a fertőzés veszélye legnagyobb, a korai csecsemőkorbán.

Hogy miképpen védekezzünk a fertőzés ellen, arra egy ilyen rövid lélegzetű cikkben rá nem térhettem, de majd egyszer sorát keritem.

Doktor.

Az egyes hivatalnoknak jutó anyagi és erkölcsi előnyökre általában már fentebb reá mutattunk és most csak az a feladat, hogy igyekezzünk azt számokban is kifejezni.

Ha a mai viszonyok között valamely hivatalnok okos takarékoskodás útján képes havonta 20 koronát megtakarítani, úgy ez évente 240 koronát, 30 év alatt 7200 koronát és kamatokkal együtt mondjuk 11—12000 koronát tesz ki. Kérdés azonban mindenesetre, hogy lesz-e elég lelkiereje az illető hivatalnoknak minden hónapban azt a bizonyos 20 koronát valóban félretenni. Azonkívül kétségtelen, hogy az első években oly csekély összeg felett fog rendelkezni, mely mindenféle véletlennel szemben nem igen biztosítja.

Ha ellenben az illető hivatalnok a havonta megtakarított 20-és évi 240 koronát biztosításra fordítja, úgy körülbelül 20 év múlva 6000 koronája lesz, mely összeg felett már szabadon rendelkezik és mely összeg kamatokkal és még 10 évi megtakarítással szintén 11—12,000 koronára fog nőni és azonkívül az az előnye, hogy ez az összeg már kezdetől fogva legalább elhalálozás esetére valóságos értéket képvisel. Előny azonkívül a megtakarítás bizonyos kényesere.

Mindezen előnyök pedig nézetünk szerint oly nagyok, hogy az e kérdéssel való foglalkozást valóban érdemesnek tartjuk úgy az egyes hivatalnok és azok különféle szervezetei, valamint az állam részéről is.

Vajha ez az érdeklődés tényleg jelentkezne, hogy a politikai válság elintézése után azonnal a cselekvés terére lehessen lépni.

Reméljük, hogy akadnak olvasóink közül többen is, akik e terv jogi, társadalmi, hivatali, számviteli és egyéb vonatkozásaival foglalkozni és annak előnyeit megerősíteni, vagy pedig megcáfolni fogják, hogy mindenki teljesen tisztán láthasson.

—6.—

A magyarság hivatása.

Székelyudvarhely, jan. 4.

Akit a betegség fájdalmai közvetlenül nem kínoznak, az alig gondol arra, hogy a másokat gyöttrő baj egyszer még neki is fájhat. Másrészt az is igaz, hogy a beteg türelemmel és forduljon orvoshoz, a ki segíteni fog rajta.

De meddig tartson a türelem és hol az orvos, aki előhozza a gyógyító balszámot?

Igaz, hogy nekünk a nemzetiségi kérdés dolgában olyan orvosra volna szükségünk, aki az egészséges embert is védekezésre bírja az őt közelről fenyegető veszélyes bajjal szemben, a betegnek pedig olyan kellene, aki nemcsak a száját tömi be, amikor kiált és nemcsak pillanatokra ható fájdalomcsillapító szereket ad, hanem megkeresné gyökerében a bajt és gyógyítaná azt okserű, alkalmas kezeléssel.

Nagy szerencsétlenség volt erre az országra, hogy évtizedeken át, mióta önrendelkezési jogát visszanyerte, — egyetlen egy férfiú kivételével — szakadatlanul olyan orvosai voltak, akik azt a betegséget, amely a nemzet testét a nemzetiségi kérdés fekélyeivel kikezdte, vagy észre sem vették, vagy érdemesnek sem tartották foglalkozni vele.

Nincs könnyebb dolog, mint azt a képtelen állítást megcáfolni, hogy a nemzetiségi kérdés csak társadalmi kérdés volna. Még ha nem látnók is körülöttünk mindenütt más államok kormányainak czéltudatos politikai törekvését arra, hogy minél erősebb nemzeti államá fejlesszék országukat; még ha nem is használnák ki ezek ebben a törekvésükben legteljesebben a rendelkezésükre álló összes politikai eszközöket — akkor is kétségtelen volna, hogy nálunk politikai kérdéssé avatták a nemzetiségi kérdést az 1868. évi törvények, amidőn ezek közé a nemzetiségi törvény és a görög-keleti vallásokról szóló törvény beiktattott. És pedig politikai kérdéssé tették annyira, hogy Magyarországon azóta a napi politikának egy perczre sem lett volna szabad megfeledkeznie azokról a feladatokról, amelyek a czéltudatos, következetes és előrelátó nemzetiségi politikával vannak összekötöttesben.

Sajnos, nem így történt. Az elmúlt 38 tendőesz törvénykönyveinek lapjait forgatva, megdöbbentő az a rendszertelenség, az a kapkodás, mely — az állami életműködés rendes funkciójával járó szükségletek elkerülhetetlen biztosításán kívül, no meg a magyar hadsereg fogalmától való következetes eltávolodáson kívül — ezt a betűtengert jellemzi.

Az 1848-dik évig, amely esztendőben alkotmányunkat a népképviselői elvnek megfelelően alakítottuk át, sem nálunk, sem másfelé nem uralkodtak még azok az eszmék, amelyek célja a nemzeti államok megalakítása volt. Akkor még a szabadságeszmék uralkodtak, melyek a jogegyenlőség kivívására törekedtek. Annak a kornak tehát az volt a feladata, hogy megvalósítsa a jogegyenlőséget, a mit tényleg — nálunk is — megvalósított. És ezzel annak a nemzetnek, mely a nemességből állott, helyébe lépett az a nemzet, amely a magyarságból áll.

Olyan nemzeteknél, amelyeknek közjogi önállósága és függetlensége minden kétségen felüli, tisztázott kérdés volt a gyakorlatban is; amelyeknek sem valamely közös dinasztiaival, sem más szövetséges állammal a népképviselői alkotmány létesítésekor szabályozni való és rendezni való közjogi dolgok nem voltak; ott a jogegyenlőség kivívása után csakhamar hozzá lehetett látni a közvetlenül és után következő feladat megoldásához, a nemzeti állam létesítéséhez és a közjólét előmozdításához.

A természetes logika rendje ugyanis egyenesen azt követelte volna, hogy amint a nemességből álló magyar nemzet helyébe az állampolgárokból álló nemzet lépett: ezt az új nemzetet mielőbb ne csak a papíron, hanem a valóságban is életképes politikai szervezetet alkotó nemzeté tegyék. Az összetartozandóság, a nemzethez való tartozás tudatát és ennek összes következményeit — amiut az megvolt a nemességben — át kellett volna vinni az állampolgárokba is. Alkotmányunk szerint Magyarország összes honpolgárai képezik az oszthatatlan, egységes magyar nemzetet, de ez az egység igaz tartalmát csak az által nyer és maradandó valósággá csak úgy válik, ha még a lehetőség is ki van zárva, hogy az állampolgárok különböző kulturája, nyelve, szokásai az állami egység rovására érvényesüljenek és az állami összetartozandóság nagy elvének fölibe kerelkedhesenek. Életképes politikai szervezetet csak akkor alkotnak az alkotmányunk minden javaiban részes állampolgárok, ha az államalkotó magyar faj egyéniségének bélyege minden intézményre rá van sűtve és ha biztosítva van az állampolgárok gazdasági boldogulása, amikor is a gazdasági jólét — Kossuth Lajos szerint is — elveszi a nemzetiségi kérdés életét.

És mi történt mindezekkel szemben?

Annak a magyarságnak körében, amely nemzetiségeink közé élve, saját erejére hagyva és senkitől sem támogatva, folytonos gazdasági bajok mellett, küzdelmeket folytatott a saját magyar mivoltáért; továbbá ugyane helyeken annak az értelmiségnek körében, amelynek egy egy tagját nem szaturálták még teljesen a nem magyar fajok szokásai és felfogása: általánosságban csak egy igen halk sóhajítás hangzott fel, amelyből azt a félnéken, tétovázva kifejtett jelszót lehetett kivenni, hogy — „magyarosodjunk.“

Ez az egy szó fejezte ki az egységes nemzeti állam megteremtésére való törekvést, egészen határozatlan formában, a sóvárgó vágyakozás csendes hangján, nem mintegy közös ideában mindeneket összeforrasztó jelszó, nem mint egy politikai törekvés, hanem mint egy itt-ott előtörő kívánság abban a magyar társadalomban, amelynek legérzékenyebb szervei fájtak, ha ugyan még fájtak. Mert hej, kevesen őrizték meg teljes épségükben a magyar jellemvonásokat, magyar sajtóságot, magyaros gondolkodást — a mindezeket biztosító vagyoni függetlenséggel együtt — azok közül, a kiket sorsuk a nemzetiségek közé vetett. Észrevételül, lassan alakult át ezeknek egész lelki világa, ha nyelvre és az állameszméhez való ragaszkodásban magyarok maradtak is, — egy sajtóságos opportunisztikus felfogású, megalkuvó gondolkodással, amely mindig csak egy bizonyos határig magyar. Ez volt sorsa a magára hagyott magyar értelmiségnek a nemzeti-ségi vidékeken.

A szinmagyar helyeken pedig nagy kényelmesen terpeszkedett le a függetlenségi politika. Azok az urak, a kiknek egyike pátriájából talán ki sem mozdul, másika pedig, ha kimozdul valószínűleg jobban ismeri Nyugoteurópa egy-egy kellemes szórakozó helyét, mint az ország nemzetiségi vidékeit, — el sem tudták képzelni, hogy Magyarországon a po-

litika más körül is foroghatna, mint a körül a kérdés körül, hogy teljesen egyedül álló, független állam legyen-e Magyarország, vagy nem? Jó-e az alap, amelyet Deák Ferencz alkotott, vagy nem jó? Ez a kérdések kérdése, ez a feladatok feladata, ez a politikának kvintesszenciája. Ez volt a magyar értelmiség felfogása a szinmagyar vidékeken.

Senki báró Bánffy Dezső előtt ezt az eszmét mint politikánk első parancsolatját a magyarság tudatába eddig bele nem vitte. Aki előtt ma Magyarországon az egységes magyar nemzeti államot és mint ennek egyik eszközét a gazdasági függetlenséget emlegetik, — az tudja, hogy Bánffy programjáról, az ő ideáljáról van szó.

Ő mutatott hát rá arra a történelmi fontosságú politikai feladatra, melyet ennek a kornak meg kell oldania és arra a hivatásra, mely e feladat megoldásában a magyarságra vár. Ezt az érdemet, melyet újabb politikai működésének egészen rövid ideje alatt szerzett: neki fogja tulajdonítani a történelem. Akár fogja követni ez a gyenge akaratu, gerincztelen nemzedék, akár nem: az az egy bizonyos, hogy e nemzedék történelmi feladatára rámutatott.

Nagy haszon a nemzetre ennek az igazságnak felismerése; nagy haszon a munkásság, mely ezt az igazságot a köztudatba egészen át akarja vinni. De aggódva kérdezzük: meg fogja-e érteni éppen az a magyarság, amelynek első sorban érdeke, hogy megértse? Érezni fogja-e napjaink politikai feladatának betöltésében azt a hivatást, mely éppen a magyar fajra vár? Érezheti-e, amikor nagy zömét a nemzetiségi bajok közvetlenül nem bántják, amikor ezeket nem ismeri.

— y — a.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, jan. 5.

Az újév napján elhangzott politikai beszédek, üdvözlések keretében a válság eseményei s ezekből, majdnem egyöntetű benyomásukból azt a következtetést lehet meríteni, hogy a békés kibontakozás ügye nem jól áll. E nap két legfontosabb beszéde: gróf Andrássy Gyuláé és Kossuth Ferenczé, de különösen az előbbi erőlyes mementoként hangzik Bécs felé s magas szárnyalású, szinte látnoki lélekkel inti az udvart, hogy a béke csakis tisztességes megoldással képzelhető el, csak olyan lehet, amelyet a nemzet is elfogadhat megalázkodás nélkül. Kérzik a beszédekből az, amit hangsúlyoztunk legutóbb, hogy a békeakcióval szemben határozott merevség érezhető s a mi közeledés eddig történt, azt a magyar politikusok tették, de visszhangra, oly visszhangra, mely komoly kibontakozási szándékot árul el, még eddig nem találtak. Ha tehát még mindig nem adjuk fel a békés kibontakozásba vetett reményünket, a mai nap pszichimisztikus felfogásra hangol, mert vezérlő politikusaink szavaiból is érezzük azt az elkeseredést, melyet Bécs ridegsége kelt.

Az újévi beszédekből kétségtelen, hogy a nemzet vezérei minden eshetőségre készen vannak s hogy az egész nemzet mögöttük áll. Kétségtelen, hogy a nemzeti ellenállás egységét ezután még kevésbé fogják letörhetni mint eddig. Kétségtelen, hogy a nemzet vezéreinek okossága és szilárdsága mentes az elkövethető hibáktól s kétségtelen végül, amint ezt Szivák Imre nagyon helyesen fejezte ki, hogy azon a téren, ahol a nemzet történelmi fejlődése mindig csak jogainak diadalában érvényesül. Európa összes országai közt Magyarország sem lehet kivétel.

A Fejérváry kormány hónapok óta vakmerő játékot űz a nép nyugalmaival. Szemben helyezkedik a nemzet törvényesen kifejezett akaratával; szembe helyezkedik az egész nemzet fölfogásával és érzelmi világával; szembe helyezkedik a szentesített jogrenddel és a nemzetnek törvénytiszteletével és alkotmányához való ragaszkodásával. Mind ennek tetejébe még azt is megteszi, hogy a jogos ellentállást mondja törvénytelennek és a hatalom jogtiprását mondja törvényesnek.

Ez véksőkig felizgatta az ország közönségét, s ennek eredménye az a foggadtatás is, melyben Debreczen népe részesítette Kovács Gusztáv főispánt. Az esetet menteni nem lehet. A mi Debreczenben történt, az nem passzív rezisztencia, hanem valóságos lázadás, mely

végegyeredményben a koalíciónak árt. Még csak szépitni sem lehet a dolgot: egy védtelen embert félholtra ver egy fanatizált tömeg, melynek Krrstóffy olyan jogokat akar adni, melylyel hogy mennyire tud élni, most bebizonyította.

Az eset méltán érdemli ki az ország elitélését, s ebben maga Debreczen jár elől, mely rendkívüli közgyűlésében már kifejezte megbotránkozását. Ez bizonyára nem az az út, melylyel a nemzeti passzív ellenállás, éppen fenséges nyugodtságánál fogva, legyőzni tudja ellenségeinket.

*

Lukács László vállalkozásának meghiusulása, a beavatottak véleménye szerint, még nem egyértelmű azzal, hogy most a békeakció abban marad. Azt mondják, hogy ha egyébert nem, hát a látszat miatt valamit kell csinálni, vagy legalább úgy tenni, mintha készülődne a tervezettnél. Így ha lényegileg Lukács László akciója meg is hiusult, azt még sem hagyják abba s állítólag maga Lukács is azt mondta, hogy addig nem hagy fel a kísérlettel, amíg legkisebb kilátás is mutatkozik a tárgyalásokra. Am az bizonyos, hogy gróf Andrássy Gyula állásfoglalása után az eddigi alapon nincs kilátás az eredményre. De miután Lukács még minden olyan vezető politikussal nem beszélt, akinek a véleményével meg akart ismerkedni, tehát Lukács László a beszélgetéseket folytatni fogja. Igaz, hogy már eddig is épen három leglényegesebb pontra nézve kiderült, hogy a meg egyezés lehetetlen, de Lukács csak úgy vél eleget tenni feladatának, ha kísérlet kudarczáról minden tényezővel való megbeszélés alapján győződik meg. Ennél fogva Lukács László még folytatni fogja tárgyalásait s a holnapi nap folyamán még több politikussal érintkezésbe lép.

Azután Lukács László jelentést tesz a királynak, információkat ad a kívánalmakról és közölni fogja, hogy ezen az alapon a tárgyalások lehetősége megszűnt, tehát térjenek át más alapra. Természetes, hogy ami most történik addig az időig, amíg Lukács László a királynak jelentést tesz, az csak formalitás, mert az eddigiekből pozitíve megállapítják, hogy az egyezés úgy, amint azt Lukács László kezdeményezte lehetetlen.

Beszélnék más akcióról is. Ennek központjába Wekerle Sándort helyezik s azt közlik róla, hogy Kossuth Ferenczcel, gróf Apponyi Alberttel és gróf Andrássy Gyulával a válság ügyében ismételt beszélgetett és a szerinte lehetséges megoldási módokat is ismertette, de ezek a beszélgetések csak privát eszmecserék jellegével bírtak.

*

Nem tudjuk: el fogja-e olvasni gróf Andrássy Gyula újévi beszédét a király? Vagy fognak-e a király számára olyan kívánatot készíteni e beszédből, mely tartalmának hű tükré legyen?

Ha igen, akkor a király nemcsak érteni, hanem érezni is fogja, hogy mi a hamisítatlan tiszta bor. A tiszta bor, mely erőt fokoz, fell villanyoz s nem száll a fejbe, hogy fejfájást okozzon.

Gróf Andrássy Gyula föltárta újévi beszédében nemcsak a jelenlegi helyzetet, hanem politikájának összes rugóit. Andrássy a nemzeti küzdelem élén áll, a béketörekvés mellett, a jövőben is ki akarja venni a maga részét a harcából, de midőn így cselekszik, az indító okok közt éppen olyan nagy szerepet játszik nála a királyi tekintély megmentése, a királyi hatalomnak fokozása s ezeknek érdekében a birodalom összes erejének egybefoglalása és ennek a nagyhatalmi állás megszilárdításában való kifejezés, — mint a mégtámadott magyar alkotmány védelme és a támadásnak visszautasítása.

Andrássy programjában nemcsak az alkotmányos összhang helyreállítása dominál, hanem a kettős birodalom konszolidálása is.

S ha a király mindezeket fontolóra veszi, kell hogy tudatára jöjjön annak is, hogy amit Andrássy Gyula újévi beszédében összefoglal, az nem pusztán elmélet, nem szubjektív egyéni nézet, hanem csupán realitás, mely tényekben találja igazolását. Tudatára kell jönnie a királynak, Andrássy politikája mindazokra nézve, amiket

czélul tűzött maga elé, sem cél tévesztett nem volt, sem eredménytelen. Andrássy nem olyan békét kínál a királynak, mely az ő személyes óhaját fejezi ki, hanem olyat, melyért a garanciákat vállalhatja is, mert azok már birtokában vannak. Andrássy nem olyan békét kínál, mely csupán fegyverszünet legyen, de a későbbi harcoknak csiráit magában hordja, hanem olyan békét, mely ugyanazt az erősödési processzust biztosítja nemcsak Magyarországnak, hanem a kettős birodalomnak is, mint biztosította negyven évre az 1867-iki kiegyezés.

*

A napokban az a hír járta be a napi sajtót, hogy a hadügyi vezetőség egy olyan rendeletet bocsojtott ki a magyarországi csapatparancsnokságokhoz, amelynek szigorú végrehajtása lényegesen előmozdítaná a magyar nyelvnek a hadsereg keretén belül való érvényesülését. A jelzett rendelet ugyanis azt az újítást tartalmazta, hogy a gyalogság és a lovasság századai ezentul nem négy, hanem csak két szakaszból állanak. A szakaszok oktatási nyelvét pedig az a körülmény határozná meg, hogy az egyes szakaszokba beosztott legénység többségének mi az anyanyelve. Persze a miniszteri utasítás egyúttal súlyt helyezett arra, is, hogy a szakaszokba való beosztásnál már az anyanyelv legyen a döntő, úgy hogy például a magyar és román lakta vidékről sorozott csapatoknál egyik szakaszba a román, a másikba pedig a magyar anyanyelvűek kerüljenek.

A magyar nyelv érvényesülését célzó miniszteri rendelet okozta öröm azonban mint fővárosi tudósítónk írja, korai volt. A kormány német felhivatalosa ugyanis kijelentette, hogy bár teljesen való az, hogy a hadügyminiszter ilyen értelmű rendeletet bocsojtott ki, de nem kizárólag a magyarországi hadtestparancsnokságokhoz, hanem az összesekhez. Hangsúlyozza egyúttal a felhivatalos azt is, hogy a belügyminiszteri rendelet minden nyelvi és nemzetiségi tendenciától ment és pusztán katonai szempontból készült. Szó sincs tehát a magyar vezényszóval való kísérletezésről és ezen feltevés ellen tiltakozik a hadsereg vezetősége, midőn a Pester Loyd hasábjain védekezik a Magyarországnak támadt öröm kifolyásaként Ausztria részéről esetleg felzuduló harag ellen.

Hiába, ugylátszik mégis igaza van annak a közmondásnak: hogy a svábnak csak negyvenéves korában jön meg az esze!

UJDONSAGOK.

Székelyudvarhely, jan. 6

Egyről-másról.

Nagy áldás az, ha valaki jóízűen tud aludni. Vannak emberek, akik azért nem imádkoznak lefekvéskor, mert ugye tudnának eljutni a miatyánkban a mindennapi kenyérig, mert amint leteszik a fejüket, azon módon elkezdnek horkolni.

Vannak nagy alvók, kik oly lármásan alusznak, hogy lehetlenné teszik mások számára a csöndes pihenőt. Épen a tegnapi újságokban olvashattuk a versailles-i város-anya esetét, ki behorkolt a polgármester legszebb szónoklatába s most a horkolás által elkövetett becsületsértés miatt vádlottak padjára került. A horkolók királynéja azonban kétségtelenül Gane Skip, kinek horkolása hasonlatos ahhoz, mikor gyorsvontat robog át a vashidon, a kinek alvásáról bírói szakértők állapították meg, hogy azon a környéken, ahol ő alszik, emberfia be nem hunyhatja a szemét.

A magyar politika legfőbb intézői abban különböznek a medvétől, hogy ők téli és nyári álmat alusznak. Sőt nemcsak alusznak, hanem még hozzá horkolnak is; sőt olyan hatalmasan, monodhatni tüntetőleg csinálják ezt, hogy Ischl-tól egész Budapestig és a Kárpátoktól Adriáig hangzik a horkolás mennydörgésszerű robaja. Mi is szeretnének egy kis pihenőt, a való élet keserves gyötrelmi közt egy kis üdítő édes álmat: de ez a szörnyű horkolás azt is teljesen elzavarja. Mi még csak nem is alhatunk miatta.

S nyitott szemekkel tekintünk a sivár való vigasztalan jelenségeire. Látjuk gyülekezni a viharjeljes fellegeteket a politika égboltozatán. Egybevet-hetjük az esélyeket s kombinálhatunk: mi lesz, hogy lesz?

Mert erre a kérdésre ugyan emberfia aligha adhatna találó feleletet.

Ha a magyar politikába csak azoknak lenne beleszólásuk, a kik törvény és alkotmány szerint annak mindnyájunk által ismert és elismert tényezői: könnyű volna a felelet. De a mi bográcsunkba sokan belekanalaznak, a kiknek még csak ezután lesz módunkban a kűrműkre koppintani.

S aztán hacsak törvény és alkotmány lenne irányadó, akkor is könnyű volna eligazodni. De ilyen alkotmányt, mint a mienk, még nem látott a világ. Mikor király és nemzet folytonos alkuban van egymással. Mikor minden megtörténik ebben az országban, amit a nemzet akar, — ha a király is úgy akarja. És az is mind megtörtént még idáig, amit a nemzet nem akart, — ha a király úgy akarta.

Milyen egyszerű volna a fennforgó kérdések megoldása, ha mindenik fél megtenné a maga természetes kötelességét. A parlamenti többségből alakult kormány átvinné a kormányzást, megcsinálnánk mindazon alkotásokat, a mik ellen a királynak sincs kifogása. Szép sorjában letárgyalnók az önálló vámterületre, a szavazati jogra, a létminimumra, a progresszív adóra, a parcellázásra és telepítésre vonatkozó törvényjavaslatokat, ezeket a király mind szépen szentesítene: aztán megcsinálnók az önálló, külön magyar hadsereget magyar vezényszóval, zászlóval és magyar katona bandával, — no hát ezt ő felsége nem szentesítene. De csak épen ez az egy kérdés maradna függőben, a többi mind megoldást nyerhetne a maga rendes útján.

De nem így akarják odafenn, Bécsben.

Ott nem sokat törődnek a többivel, csak békében hagyassék a német vezényszóval, császári zászlóval, osztrák szellemben dreszirozott egységes és oszthatatlan Armeé, meglegyen lényünya, prófuntja és rekrutája. A magyar „néptörzs“ különösen jó emberanyagot szolgáltat a telhetetlen és kapzsi kétfejű szörnyeteg torkába. S ez a fő. A többi mellékes ugyan, de addig az sincs, míg a csoda-szörny jól nem lakott. A szűzverrel táplálkozó sárkány, mely évről-évre feltátja rettenetes torkát s megköveteli a maga pénz- és véráldozatát.

Míg ezzel rendben nincs a legfelsőbb földi gondviselés, addig — télen is nyári álmat aluszik. S hiába költögeti a nép elégedetlenkedő zugása, tulhorkolja s legfeljebb csak annyit mond tetetett álmozással:

— Alszom, alszom.

S nekünk mit van tennünk? Várunk rendületlen kitartással, várunk az ébredésre, melynek sebbnek kell lennie az álomnál, mert ez az álom csunya, amilyenek csak a rossz álmok szoktak lenni.

Lapunk mai száma a mai ünnepnapért, rendes megjelenési idejétől eltérőleg, egy nappal korábban jelent meg.

Új év a vármegyén. Az év forduló alkalmából, ősi szokáshoz híven, a vármegye tisztviselői kara testületileg kereste fel a megye első tisztviselőjét Dr. Damokos Andor alispánt, hogy neki szerencsekívánatait kifejezze s munkájához az ő támogatását, jóindulatát kikérje. Az év első napján délelőtt tíz órakor a tisztviselőkar testületileg jelent meg az alispán hivatalos helyiségében, hol a megjelentek érzelmeit Dr. Demeter Lőrincz főszolgabíró tiszteletbeli főjegyző tolmácsolta, biztosítván az alispánt a tisztviselőkar vonzalmáról. Damokos Andor alispán szép beszéd keretében köszönte meg a figyelmet. Ezután *Gothárd* János polgármester a városi tisztviselőkart, *Amberboy* József pü. számvizsgáló a számvevőséget vezette Damokos alispánhoz, kifejezvéen előtte jókívánataikat.

Az új esztendő. Hétfőn éjjel megszorodott a nevezetes halottak száma. Az ó-esztendő halt meg és minthogy egy kerek év alatt annyi minden nevezetes dolog történik, ami az emberiség ügyeit előbbre viszi, úgy gondoljuk megérdemli ez a reménységben fogantatott és emlékekben gazdag halott, hogy röviden elparentáljuk. De az az öröm, amit az új esztendő friss reménységei támasztanak, könnyű szerrel csábít el minket a gyászról, ami ugyanis csak szimbolikus lehet. Ki látott már szomorú Szilveszter napját? Ha egyeseket fogva is tart ezen a napon valami bu: a köztudatban mégis az van hogy az év utolsó napját vígan kell tölteni. Örvendve, jókedvvel, annyi lelkesedéssel, amennyivel csak lehet, illik átlépni az új esztendőnek egy másodperczen muló határát. Mert amilyen az újév első napja, olyan lesz az egész esztendő is, ezt tartja legalább a babona, ami benne van a legjobb nevelésű emberben is, hiába szeretik eltitkolni. Vajjon ez lesz-e az a vig esztendő, amiért

a Hymnusz költője imádkozott s amit mindnyájan Messiaszként várunk?! . . . Ki tudja? — A kérdésre majd megjön a felelet s újabb háromszázhatvanöt nap elteltével valamennyien tudni fogjuk. Egyelőre csak reménykedünk és bizunk. Sokan, az igaz, hogy egyebet nem tesznek, csak biznak. De ezt azután cselekszik rendithetlenül vakhittel és fatalizmussal, mint egy keleti ember, aki egy fa alatt várja napostig a jószerecsét. Bizony ebben az új esztendőben az lenne minékünk a legnagyobb szerencsénk, ha minél inkább megkevesbednék a fatalizmusra hajló, tétlen természetű honpolgároknak a száma ebben az országban. Ha ezt már most tudnók: nagy okunk lenne jó előre is ujjongva éltetni az új esztendőt, a minek egyelőre nincsen más érdeme, minthogy teleshívhatjuk magunkat belőle reménységgel. Ez is csak valami. Hisz a reménytelenséggel kezdődik a egész élet haszontalansága. Bizunk és remélünk hát.

Új ügyvéd. Dr. *Hinléder* Fels Ákos ügyvéd Székelyudvarhelyt, Árpád-utca 4 szám alatt ügyvédi irodát nyitott.

Gróf Zayné Bárdy Gabi vendégszereplése. *Miklós* Gábor szüigazgatónak sikerült Gróf Zayné *Bárdy* Gabi, a jelenkor egyik legnagyobb és feltétlenül legszebb énekesnőjét 3 vendégjátékra megnyerni. A művész három legkiválóbb szerepében lép fel, Lilit Kolozsváron egy tél folyamán 27-szer játszta el óriási sikerrel, sőt abban bucsuzott is el a Kolozsvári közönségtől, óriási tüntetések közt; 39 nagy dísztárgyat és virágadományt nyújtottak fel a színpadra, előadás után fátylós menettel vitték haza, a lovakat kifogva a kocsiból. János Vitézben pedig még Fedák Sárinnál is jobbnak mondják. A Kurucz-furfangba Bözsi pompás szerepe pedig mintha a művésznőnek lett volna írva, úgy találja az egyéniségét és daczára, hogy Kolozsváron e darab az előző években már levolt játszva, egy év alatt 12-szer lett a művész nagy sikere végett elővéve, ami pedig vidéki városban, legyen az bár Kolozsvár, nagy jelentőségű dolog. És most a művésznő e három kitűnő szerepében fog Székelyudvarhely műértő közönségének bemutatkozni. Reméljük, hogy a közönség tömeges pártfogásával fogja Miklós szüigazgató áldozatkészségét honorálni.

Kinevezés. A kultuszminiszter *Kovácsy* Jenő főgimnáziumi helyettes tanárt, rendes tanárrá kinevezte.

Nőegyleti fillérestély. A Jótékony nőegylet ez évi fillérestélyei sorozatát 3-ikán kezdte meg. Ez estélyt *Gothárd* Juliska és *Baranyay* Margit rendezték, kik szép, változatos programról gondoskodtak. Sándorka zenekarának nyitánya után *Lányi* Rózsika szavalt hatásosan. Ezután *Adamek* Irma és *Inke* Rezső színészek ének-duettet adtak elő, majd *Baranyay* József szavalt és végül *Katinszky* László monológot adott elő. A Nőegylet 10-ikén is megtartja estélyét, melyet *Kassay* Irén és *Molnár* Margit rendeznek és a melyre felhívjuk a közönség figyelmét.

A farsang. Az idei farsang a mai naptól 52 napig tart, így tehát február 27-ikén ér véget, amikor a szürke bőjt következik. Ez ápril 14 ikéig fog tartani. Bűnre tehát 52 nap, bánatra ám csak 46 napot engedtek a kalendárium csinálók. A jóakarát tehát megvolt, csak aztán deficiztje ne legyen egynehány tánczoskedvű embertársunknak férfi- és nőnemen egyaránt a bánat-budgetben! De hát mit törjük mi most a fejünket azon, ami a bőjt végén lesz? Hiszen még csak a küszöbön állunk a bolond időnek. A farsang hosszúságán csak a férjek és apák keseregnok majd, kiknek tárczája ellen merénylet készül, aztán meg a mamák és nénikék, akik bálozó leányokat őriznek hosszú éjjeleken át — vajjon mitől? Itt van tehát Karneval, azonban bőségszarujából ez alkalommal nem nagyon bőségesen hullatja a mulatságokat, s ez időszerint a holnapi fodrászbálon kívül mindössze a *kath. főgimn. ifjúság* báljáról van pozitív értesülésünk. Azonban ez nem azt jelenti, hogy ezzel a mulatságok sorozata ki van zárva, mert most még csak a farsang első napján vagyunk, s így még megtörténhetik, hogy még mindenik testület megrendezi a maga mulatságát, hogy valamiképpen tánczolatlanul ne maradjon az aranyifjúság.

Az utolsóelőtti hét műsora. Hétfőn 8-án, zónaelőadás félhelyákkal: *Ember tragédiája*. Kedden 9-én, *Gróf Zayné Bárdy Gabi* első felléptéül: *Lili* operette. Szerdán 10-én, *Gróf Zayné Bárdy Gabi* második felléptéül: *János Vitéz*. Csütörtökön 11-én, *Gróf Zayné Bárdy Gabi* bucsu felléptéül: *Kurucz-furfang*. Pénteken, zóna előadásul: *Nagyenyedi két fűzfa*. Szombaton, nagy ujdonság, fényes kiállításal: *Gül baba*.

Vásároljunk helybeli kereskedőktől! Nem volt mind jó, a mi a régi időkben történt; nem helyes minden régi dolgot nyakra-főre dicsérni, de azért mégis van valami igazuk azoknak kik a régi jó időkért rajongnak; hogy valamely posztó oly tartós volt, hogy azt az unokák is elviselhették, még nem sok örömet okoz az utódoknak és a szövők és ruha-festők, szabók és szabónok egykor sokkal rosszabbul éltek, mint manapság, — és nemcsak ők hanem velük együtt a nép legnagyobb része is. Később az lett a jelszó, hogy az árucikknek mind olcsóbbakká kell válniok, s ez nem hiba, csak hogy ezzel az áruk mind silányabbakká lesznek, aminek elvégre is van határa; legalább a tisztességes üzletember nem tart igazán rossz árut, a melyért még a legalacsonyabb ár is tulmagas. Csak az a kereskedő ad el rossz árut, a ki megelégszik azzal, hogy a vevőt egyszer becsaphassa; annak mindegy, ha az áru még mielőtt használatba került volna szétfoszlik. Ovakodjunk ilyen üzletekben vásárolni. A helybeli állandó kereskedő bizonyára nem merészel ilyen árut eladni; ha nála vásárolunk, úgy biztosak lehetünk, hogy mindenkor a czélnak megfelelő árut kapunk, a melynek ára sem túlzott. Azért csak helybeli kereskedőknél vásároljunk és ne küldjük a pénzünket idegenbe!

Nőegyleti közgyűlés. A következő meghívó közlésére kértünk föl: A székelyudvarhelyi Jótékony nőegylet összes helybeli és vidéki tagjait tisztelettel kérjük, sziveskedjenek f. évi január hó 21-ikén, vasárnap d. u. 2 órákor, a vármegyház kis termében tartandó évi rendes tisztújító közgyűlésen megjelenni. Ha a közgyűlésre 20 tag nem jelen meg, 8 nap múlva, tehát január hó 28 án, ugyanazon órában és ugyanott tartandó közgyűlés, tekintet nélkül a jelenlevők számára, jogérvényesen határoz. *Damokos Andorné, elnök. Bod tb. titkár.*

Köszönet nyilvánítás. A következő sorok közlésére kértük fel. A székelyudvarhelyi jótékony nőegyletnek azon szives áldozatkészségeért, hogy községi fiiskolánk szegény és valóban segélyre szorult növendékeit egyrészt a legszükségesebb ruhadarabokkal ellátta, — adományozva 16 rend új ruhát, 32 pár új csizmát s ezenkívül több viselt ruhát megfelelőképen átalakítva, — e helyen is hálás köszönetemet fejezem ki. *Gyerkés Mihály igazgató.*

Fodrászok bálja. A helyi fodrászok és fodrászsegédek a Bartha Miklós siremléke és a sétatér javára rendezendő báljukat holnap, 7-ikén tartják meg a Budapest-száló dísztermében. A rendezőség minden lehetőt megtett a bál sikere biztosítására, mely az előjelekből következtetve, kedélyes mulatságnak ígérkezik.

Ezüst lakodalm. Szép családi ünnepet ült m. hó 31-én Nagy Ferencz h. anyakönyvvezető. Házasságának 25-ik évfordulóját ünnepelte meg vigmulatság közepette.

Nyilvános elszámolás. A helybeli szegény és árva tanuló gyermekek felruházása céljából, a jótékony nőegylet által kibocsátott ivszerint, pénzt vagy ruhaneműket ajándékoztak: Pénzt adtak: *Damokos Andorné 2 k., Pávelka Mártonné, Székely Dénesné, Sterba Odónné 1—1 k., Özv. Gál Jánosné, Özv. Szabady Ferenczné, Dr. Bodolla Gáborné 2—2 k., Özv. Kis Ferenczné, Kovácsy Jenő 1—1 k., Barabás Jenőné 2 k., Maráth Józsefné, Dollni Róbertné, Szabó Andrásné, Steinburg Ottóné 1—1 k., Fejes Áronné, Barcsay Karolyné 2—2 k., Ernszt Györgyné 1 k., Dr. Imreh Domokosné, Homolay Lajosné, Monori Józsefné 2—2 k., Betegh Pálné, Gáspár Balázsné 1—1 k., Fernengel Gyuláné 2 k., Schuller Jánosné 1 k., Vargha Ida, Schiller Irma, Langer Adolfin 2—2 k., S. István, Gotthárd Jánosné, Amberboy Józsefné 1—1 k., Dr. Nagy Samuné, özv. Páffy Ferenczné 2—2 k., Szemlér Ferenczné 1 k., Hlatky Miklósné, Szabó Árpádné, Dr. Válsitsik Ferenczné 2—2 k., Dr. Görgényi Karolyné 1 k., Roediger Gyuláné 2 k., Reisenauer Vilmosné, Nagy Irma, Zimni Ferenczné 1—1 k., Szöllösi Samuné, Hein Eszti 2—2 k., Solymossy Istvánné, Farczady Albertné, Szabó Istvánné 1—1 k., Szakács Karolyné, Dr. Mezei Ödön, Virágh Józsefné, László Domokosné 2—2 k., Dr. Kovács Gezáné 1 k., Özv. Doros Györgyné, Szabó Gáborné, Dr. Kovácsy Albertné, Özv. Ugron Istvánné, Dr. Soó Rezsóné, Özv. Török Pálné, Becsek Aladárné, Vári Albertné 2—2 k., Özv. Csehely Adolfné, Özv. Dr. Kovács Mórné, Rösler Karolyné 1—1 k., N. N. 40 fillér, Dr. Török Pálné 2 k., Dr. Egyed Balázsné, Teichner Jakabné, Barabás Andrásné, Fábrián Józsefné, Dr. Kassay Albertné, Martinovics Szilárdné 1—1 k., Dr. Vass Lajosné, Persián Jánosné, Mátéffy Domokosné, Sándor Mózesné, Dimár Karolyné, Özv. Szakács Mózesné, Szakács Zoltánné, Sükösd Miklósné, Dr. Göllner Béláné 2—2 k., Fás Gyula 5 k., Horváth Karolyné 4 k., Ilyés Vilma, Németh Albertné, Ilyés István, Spanyol Pálné 1—1 k., Özv. Groákné, Szabó Kata 2 k., Zöld Jánosné 1 korona. Összesen 136 k. 40 fillér. Ruhaneműt adtak: *Damokos Andorné 6 drb.,**

Özv. Gyarmathy Sándorné 1 rend férfi-ruhát, Steinburg Ottóné 1 téli felsőt, Soó Gáspárné 5 drb., Jánosi Péterné 1 női téli kabátot, Félégyházi Antalné 1 téli kabátot, Lányi Imréné 1 házi ruhát, Özv. Ugron Istvánné 3 drb., Csanádi Zalánné 1 női kabátot, Koncz Arminné 6 rend fiu ruhát és ezenkívül még 25 drbot, Dr. Solymossy Lajosné 3 leányka ruhát, 1 téli kabátot és ezenkívül még 4 drbot, Pap Andrásné 2 téli kabátot, Gyarmathy Ferenczné 2 leányka ruhát, 1 kötényt és 1 kis kabátot, Özv. Szabady Ferenczné 1 női posztóruhát, 1 háziruhát és még 5 drbot, Dr. Bodolla Gáborné 1 női ruhát és 2 bluzt, Heitz Vilmosné 1 női ruhát és 2 pár cipőt, Gönczi Lajosné 1 rend fiuruhát, Dr. Voith Geróné 3 darabot.

Színházi hét. Szombaton, decz. 30-án, Guthi Soma „Smolen Tóni“ című 3 felv. bohózata került színre. Csekély fajsúlyu bohózat, alacsony komikummal, lapos élczelő díszek és többé-kevésbé sikerült szójátékokkal. Finomabb humor alig csillan benne meg. De van a darabban sok aktuális vonatkozás a jelenlegi politikai válságra és határozott célzatoság is egyes politikai alakok diskreditálására. Ez bizonyos derűt hoz a darabba és hangulatot szül. A czímszerepet *Miklós Gábor* játszotta nagy rutinjal. Eleve és karakterisztikus vonásokkal rajzolta a Smolen alakját, újabb jelét adván sokoldalú individualizáló tehetségének. Méltó partnerje volt *M. Erdélyi Kornélia*, (Lujza) aki kedves megjelenésével teljesen érthetővé tette a magyart kicsinylő Smolennek színmagyarrá való átvédését. *Kertész Sándor* sok komikumot vitt bele az *Isidor* liberális inas alakításába. *Inke Rezső* (színész növendék) és *Adamek J.* (Erzsike) ügyesen firteltek. Jó volt *Pintér Lajos* mint *Kopek*. Inke különösen franciaí floskulusaival derűtséget keltett. Vasárnap, decz. 31-én, délután csekély számu közönség nézte végig a „Lumpáczius Vagabundus“ előadását. Este a „Szenes legény, szenes lány“ című 1 felvonásos operett ment. A gyors tempójú egyenletes előadás tetszett, mihez hozzájárult maga a darab kedves meséje és melodikus zenéje is. Mind a négy szereplő: *Miklós G. (Pier K.), M. Erdélyi K. (Teréz), Kertész S. (Bidor) és Inke R. (Tardinel)* igen jól állottak meg helyüket. Az operettet előzőleg és követőleg tarka színpad volt, melynek keretében a társulat majdnem mindegyik tagja szerepelt, kiki a javát igyekezett adni tehetségének. Azonban általában véve ily sok külön-külön szereplés hosszú egymásutánban daczára a változatosságnak, inkább fárasztó és untató a hallgatókra nézve, mint élvezetes. Hétfőn délután, január 1-én, a „Tündérlak Magyarhonban és a rok-kant huszár“ című 3 felv. énekes bohózat adatott. Este *Dumasnak* „Szókimondó asszony“ (Madame sans gène) című remek tartalmu, egységes compositioja, szellemes ötletekben csak egy szípközvetítő, fokotatosan fejlődő, hü korpépet, valamint jellemrajzokat nyújtó, történelmi becsű színműve ment. Egységes áramlat sugárzik ki a darab milieujéből, mely elementáris erővel ragadja meg a néző figyelmét. Az előadás is egyike a legjobbaknak mondható, amelyet a színtársulat regisztrálhat. A czímszerepet *Aranyossy Bella* játszotta, lebilincselő kedvességgel és természetes affektáltságtól ment pajkossággal. Alakítása csupa szín, élet és finom árnyalat volt. Napoleon szerepét *Miklós Gábor* adta. Alakításának értékét korántsem akarjuk kicsinyelni, de mégis úgy tetszett, a szerep természeténél fogva, mintha kissé elütne *Miklós*nak egyéniségétől és rátermettségétől. Volt *Napoleon*jának sok markáns vonás, de egészében véve, nem volt az igazi imponáló nagy *Napoleon*. Természetűen és rokonszenves színezéssel adta *Székely Sándor* a Lefekre őrmestert, illetőleg marsallt. *Kertész S. Fouchéja* felfogásában jó volt, de fellépésében és egyénisége kidomborításában előkelőbb is lehetett volna; *Gáspár Jenő* a rendőrmisztart tulságosan pipogyanak rajzolta. Szép és büszke fellépésű volt *Úti Gizella*, mint nápolyi királynő. Kedden, január 2-án, „A szobaleány“ (Nelly Rosier) című operet volt műsoron. A darab szerzője érzékkel bír a színpadi hatás iránt és ügyesen aknázza ki annak eszközeit, csak hogy ezeket a pikantéria fegyvertárából veszi és nem igen törődik a valószínűség és a költői igazságszolgáltatás kellékeivel sem. Az általa nyújtott szellemi táplálék erősen fűszerezett, de élvezhető kaviár. A közönség mindvégig derült hangulatban volt, aminek egyik oka az is, hogy az előadás gyors tempóban, egyenletesen, az érdeklődést folyton feszültségben tartva, pergett le. A czímszerepben brillirozott *M. Erdélyi K., Miklós G.* kitűnő volt mint *Lebranois ügyvéd. Aranyossy Bella* a Valentine szerepében érvényesítette egyéniségének temperamentumát. Dicsérettel adóznok *Inke (Lavirotte), Kertész S. (Legris) és Úti G. (Cleménse)* alakításainak. Szerdán, január 3-án, *Leon Viktor, Lohár F.* „A drótos tót“ című szép zenéjű operettjét láttuk. Kiemelkedőbb szerepei jó kezekben voltak, mely körülmény igazolja az előadás sikerét. A sikerben osztozkodnak *M. Erdélyi K.* mint *Zsuzsika, Adamek Irma* a Miczit rokonszenvesen ábrázolta. *Miklós Gábornak* a Pfeifferkorn szerepe bő alkalmat szolgáltatott tehetségének ragyogtatására; *Inke* a Janko üzletvezetőt melegséggel adta, *Kertész Sándor* a Günther szerepének egyes jeleneteiben természetes komikumot váltott ki. Csütörtökön, január 4-én, alkalmat nyílt a közönségnek egy igazi költői ihlettől sugallt alkotásnak poetikus szépségeiben gyönyörködhetni. „A csöppesség“ című 3 felvonásos vígjátékot adták, amellyel szer-

zője *Dr. Fényes Samu* egy méltó levéllel gyarapította a „Kurucz Feja Dávid“ és a „Messiás“ című darabjaival méltóan kiérdemelt addigi írói babérjait. Jelenlegi alkotása nem annyira merész, conceptiója és magasan szárnyaló, mint inkább rendkívül bájos jelenetekben gazdag, szívhez ható mű. Az egész atmoszféra, amelyben e mű mozog a maga felfrissítő lehelletével, a maga művészi harmóniájával a legkellemesebb emótióba hozza a néző lelki világát. Tartalma abban kulminál, hogy egy igazán romlatlan leány lényének ártatlanságában mekkora varázs rejlik és ezen varázs a maga természetes erejével mily átalakító és boldogító üdvös hatással van a környezetére. Mindenki, a kit ezen varázs érint, feltétlenül és önkéntelenül meghódol előtte. Az előadás ugy egyes részleteiben, mint pedig az egész ensembelt tekintve egyöntetű, egybevonó és folyamatos volt. Az előadás *Fehérváry Etusnak*, aki a czímszerepet játszotta, először adott alkalmat arra hogy tehetségét egy nagyobb szabású, hosszabb lélegzetű alakításban érvényesítse és szívesen konstatáljuk, hogy a várakozásnak minden tekintetben megfelelt. Alakításában annyi báj, természetességet, igazi naivitást és meleg érzést vitt bele, hogy azzal egy csapással meghódította a közönséget. *Miklós Gábor* a nemes lelkű, de kissé lágy jellemű Ambrót művésziessé és bravourosan alakította. *Úti Gizella* kitűnően domborította ki a ravasz és önző Mártának érzelmi hullámzásait. Jól játszottak *Székely S. (Dengelegi), Kertész S. (Lenczi), Gáspár J. (pap) és Györfly (Sára).*

Mégegyszer és utoljára a bethlenfalvi szüret. A következő sorok közlésére kértünk fel. Az Udvarhelyi Híradó m. é. 51. számában „Szüret Bethlenfalván“ címmel egy gyanakvó cikkekcske jelent meg, Szabó B. faiskola kezelő tollából, mely aláírójának érdekeit védelmező gondolatokkal van tele. A mi e cikkben személyesen kívül gyanúsításokkal talán valamelyik kollegáját akarná bántalmazni mint alaptalan rágalmat vszszautasítom. Ugyan ezen lap 45. számában a faiskolára vonatkozólag közzétett kijelentést, faiskola kezelő ur a következő 47. sz. közleményben alaptalannak igyekezett feltüntetni; mire vonatkozólag azon megjegyzésem van, hogy ezen állítás igaz- vagy igaztalan voltát nem cikkező ur, hanem az lett volna hivatott eldönteni, ki a faiskola czélszerű beosztására segédkezet nyújtott. Mikor ezen lap 48. számában ugyanezen cím alatt egy közleményt indítottam utnak azt teljes jóakarattal, munkára való buzdítással tettem. Távol volt a sértés legkisebb gondolatától is. Cikkekem igaz voltát indokolom azzal, hogy mikor a Nagyméltóságú Földmívelésügyi m. kir. Miniszter ur, különböző águ tanfolyamokat rendez, nem egyesekért hozza meg az anyagi áldozatot, hanem azért, hogy az ott szerzett tapasztalatok, tudások ne holt anyagot, hanem a a nép különböző rétegeiben közkinccset, kamatozó tőkét képezzenek. Mikor az igentisztelt cikkező ur ezen tanfolyamok bármelyikére felvételte magát, tisztán a nép boldogítási eszméje kellett szeme előtt lebegjen. És pedig kizárólag tettekben nyilvánulhat, a mi fájdalom elmaradt, pedig lett volna hol, kivel, mert Bethlenfalvának tekintélyes számot mutató gazdaköre van, hol szaktudását, igen szépen, a közérdeknek megfelelően tudta volna értékesíteni. Tegye cikkiró ur azt mit hivatása parancsol. Fogja helyesen hivatását, lépjen a tett mezejére s ily nemű kérdések helyes megoldásán fáradozzék. Ily lelkiismeretes munka bizonyára az ön részére megfogja teremni a maga édes gyümölcsseit. . . . Ezekel voltam bátor előbbi közleményem kiegészíteni; és gyanakvó cikkekcskéjére a választ megadni. *Balássi István.*

x **Igazi független ujság**, mint a közelmúlt napok eseményei is igazolták, a Pesti Hírlap. A szoczialisták terrorizmusa, a sajtószabadság ellen intézett támadása sem félemlítette meg, amint nem ijedt meg soha semmi hatalomtól, hanem hirdette és hirdeti a meggyőződés szerint való igazságot, küzdött és küzd folyton a szabad vélemény nyilvánításért. Liberális és demokratikus elveket vallott immár 27 éven át, liberális és demokratikus irányban fog haladni ezentul is, az elvek diadaláig. És ebben bizonyára támogatja a nagy magyar olvasóközönség, melynek így a szíve szerint tud beszélni. A Pesti Hírlap naptárában, — melyet minden ajónnan belépő előfizető megkap, ha negyedévi díjat 7 koronát a lapra beküldi — ugyanazon jeles írók írták, akik a lap kedvelt munkatársai. Van a Pesti Hírlapnak divatlap-melléklete is, melyet féláron rendelhetnek meg a lap előfizetői. Ez a Divat-Salon. A Pesti Hírlap a kiadóhivatalnál (Budapest, Váci-körút 78.) megrendelhető egy óra 2 kor. 40 fill. és negyedévre 7 korona előfizetési áron, mely legczélszerűbben postautalványon küldhető. A Pesti Hírlap és Divat-Salon együtt (a Pesti Hírlap nagy képes naptárával) negyedévre 9 korona. Jó lélekkel ajánlhatjuk t. olvasóközönségünk figyelmébe.

Az Ország czímen előkelő napilap indult meg a fővárosban, mely nemzeti, magyar irányzata és előkelő tartalma révén gyors népszerűsége tarthat számot. Az Ország előfizetési ára: egy évre 28 korona és kiadóhivatala Budapesten, IX., Üllői-ut 25. sz. alatt van.

Szentpétery Gergelynél átköltözés miatt mélyen leszállított Székelyudvarhelyt árakon lehet vásárolni

Harisnya különlegességek!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
Dúsvásárlás a legdivatosabb női-, férfi- és gyermekharisnyákban.

Kallós S. BUDAPEST.
VIII., József-körút 9 sz.
12 pár saját kötésű fekete cérna harisnya 10 korona.

Nincs többé iszákosság!

a Zoa-por használata után, amiről ezer meg ezer köszönőlevél önként beérkezett. A Zoa-por kávé, ital, étel vagy szeszitalban adható anélkül, hogy erről az ivó tudomással bírjon. Teljesen ártalmatlan.
A Zoa-por többet ér, mint a világ minden szőszéde a tartózkodásról, mert előidézi azt a csodahatást, hogy az iszákosnak a szeszitalokat ellen-szenvesse teszi.
A Zoa-por csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy leánygyermek egyaránt az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását. Zoa a családok ezreit békitette ki, sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Nem kevés fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította. Egy adag ára egy teljes kúrához 10 kor. Szétküldés titoktartás mellett portó és vámmentesen történik, utánv. vagy a pénz előleges beküldése mellett Szállítja

AUFFNEBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

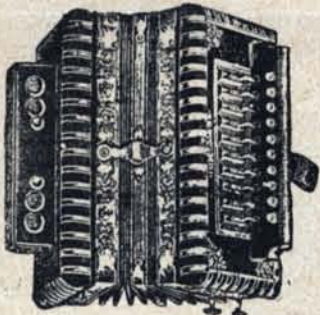
Eladó telek

Néhai Budik László örökösei tulajdonát képező Bethlen-utcai házas telek örök áron eladó. Ertekezni lehet Lőrinczi Béla közs. isk. tanító, gyámmal

ÁRJEGYZÉK
minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

Stowasser & J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg szállító, a Rákóczi-tárogató és a hangfokozógerenda feltalálja BUDAPEST, II., Lánchíd-u. 5.

A jánlőgépját gyárban készült általános elismert különleges (speciális) fa-, rez-, fuvó és vonós hangszereit, csimbalmokat stb.

Legnagyobb raktár és gyár.
Hegedűk 3, 4, 5, 6 forinttól feljebb a legjobb felszerelésben.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedű vagy gordonka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedűbe javítással 4 frt.

Harmónikák legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2,50, 3, 4, 5 forinttól feljebb. Különleges acélhangu hangereenyharmónikák, saját minták.

Tárogató rózsafából ujezűst bilentyűvel és iskolával 30.- forinttól feljebb

Harmniumok, világhírű legjobb gyártmány, 65 forinttól feljebb

Zenekarok teljes felszerelése előnyös feltételek mellett, jutányos áron, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javit'sok az összes hangszereken, különleges szakszertu pontossággal, jutányos rban eszközöltek.

Kezesség minden egyes hangszernél

Kivitel nagyban és kicsinyben

SCHICHT-SZAPPAN!

(„Szarvas“ vagy „kulcs“ szappan)

Legjobb, legkiadósabb s ezért a legolcsóbb szappan.

Ment minden káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht“ névvel és a „szarvas“ vagy „kulcs“ védjeggyel legyen ellátva.

FIGYELEM!

Küry Klára, Komlóssy Emma stb.

neves művésznők által állandóan használt, Franciaországban kintüntetett s legjobbnak elősmert:

- a Janovitz-féle Gyöngy-kréme tégelye 1 kor.
- a Janovitz-féle Gyöngy-szappan darabja 80 fill.
- a Janovitz féle Gyöngy-pouder (rózsa, fehér és krém-szinben) doboz 1 kor.
- a Janovitz-féle Gyöngy-arcvíz üvegeje 2.50 fill.
- a Janovitz-féle Gyöngy-kézfinomító üvegeje 70 f.
- a Janovitz-féle Gyöngy-szájvíz (a szájpádlás, fogak erősítésére) üvegeje 1 k. 60 f.

Az arc- és kézbor ápolására. Kiténő eredmények. Számtalan hála és köszönő levél. Kapható az egyedüli készítő

„Angyal“ gyogyszertárban, Hatvan.

Diszkrét postai szétküldés naponta.

Sz. 651. 1905. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbírósnak 1905. évi Sp. 202/2 számú végzése következtében, dr. Kovácsy Albert ügyvéd által képviselt dr. Gyarmathy Dezső homoród-szentpáli lakos javára Bartha Andor bardoczi lakos ellen 871 k. 80 f. s jár. erejéig 1905. évi június hó 3-ikán foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2500 koronára becsült következő ingóságok u. m.: 10 fehérszörű ökor nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a h.-oklándi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 172/4. számú végzése folytán 871 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi szept. hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 133 kor. 85 fillérben bírőilag már megállapított költségek erejéig, Bardoczon alperes lakásán leendő megtartására 1906. év január hó 26-ik napjának délelőtti 12 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1905. évi december hó 17-ikén.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó

En, Csillag Anna

185 cm. óriás hosszú Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után értem el. Ezen kenőcs az egyedüli szer a haj ápolására, a nővés előmo dítására, a fejbőr erősítésére; uraknál erős és teljes székállt növeszt és már rövid idei használat ugy a hajnak, mint a szakallnak természetes fényt és teltséget kölcsönöz és megóvja ezeket a korai megöszüléstől egész késő aggkorig. Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 frt.

Postai szétküldés naponként az összeg előzetes beküldése vagy utánvétellel az egész világra gyárból, hova minden rendelés intézendő.

Csillag Anna Wien, I., Graben 100

5 koronáért

küldök egy postacsomag 4 és fél kiló (kb. 50 drb) kevéssé megsejült

pipere-szappant

rózsa, lilioemtej, orgona, ibolya, rezeda, jaszmin, gyöngyvirágból szépen összeválogatva, a pénz előzetes beküldése esetén v. utánvétellel.

Auffenberg József, Budapest, Bezerédi-u. 3.

Tölgyfa eladás.

Vargyas község határában közvetlen a régi törvényhatósági út mellett 3000 szál műszaki célra alkalmas tölgy és cserefa eladó. Ertekezhetni Gotthárd János Székelyudvarhely város polgármesterénél.

Elektro-Vitalizör,

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag

R. B. 86967. sz. Gyógyít és felüdít jótállás mellett köszvény, rheuma, asthma (nehéz lélegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sápkor, fogfájás, migrén, tehetetlenség, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 86967. számú készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt.

Ahol már semmi sem használt, ott kérem az én készülékemet megkísérelni, megvagyok győződve készülékem biztos hatásáról.

A készülék 4 korona, könnyebb betegségeknel használendő

A nagy készülék 6 kor. idültbetegségeknel alkalmazandó.

A központ elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel bel és külföld részere

Auffenberg József, Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Gazdáknak ingyen!!

Hasznos tanácsadó a házi állataink hizlalására és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és ettől való megóvhatásokról ezim minden gazdának nélkülözhetetlen könyvet mindenkinek, a ki e lapra hivatkozik, ingyen és bérmentve megkádóm. Olvasókönyvek és gazdasági egyesületeknek kívánatra több példányt küldök.

AUFFENBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, csúznál és meghületeknél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor, 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főrakfár: Török József gyógyszerész, Budapest.

Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu, Mindennapi szétküldés.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.